

Előfizetési ár:

Egy évre — — 4 forint.
Fél évre — — 2 forint.
3 hónap — — 1 forint.
1 hónap — — 40 krajc.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal a „Csongrád” könyvnyomdájában, (Schvartz Ignác-féle ház) hova a kéziratok és előfizetési pénzek is küldendők.

CSONGRÁD

TÁRSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

Hirdetési díjak:
Egy hasábos sor egyszeri beiktatása 10 kr., két hasábos 20 kr., három hasábos 30 kr. Legalább háromszori közlésnél a fele díj számítatik. Bélyegdíj külön 30 kr.

Nyilttérben
minden egyes sor 20 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Kéziratok visszaszára nem vállalozik a szerkesztőség.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:

CSONGRÁDI GÁBOR.

EGYES SZÁM ÁRA 10 KRAJ CZAR

Lapunk és a „Tiszavidék.”

„Tiszavidék” név alatt látott az új lap városunkban a mult héttől napvilágot.

Előre el voltunk rá készülve, hogy születése igazolásul azt fogja hirdetni, miszerint mi nem maradtunk hívek programunkban adott ígéretünkhöz és személyeket támadunk.

Előre tudtuk, hogy ő magát, mint a valódi közérdek egyedüli apostolát, a város kizárólagos üdvözítőjét fogja a publicumnak bemutatni.

De hát mit is tehetett volna egyebet?!

Csongrádon csak egy lapnak van létoka, létjogosultsága, de egyszersmind szükségessége is.

Egy lapnak, mely minden tekintetben független. Független egyesektől; független hatóságoktól; nem függ a néptől; nem függ a hatalomtól. Mely megmondja az igazat az egyszerű polgárnak is, de kimondja, ha kell nyíltan s minden tartózkodás nélkül férfiasan s önérzettel még azzal szemben is, aki a vármegyében a legnagyobb hatalmat tartja kezében.

Csak egy ily lap gyakorolhat igazság s elfogulatlan bírálatot a közdolgok felett, csak egy ily lap felelhet meg lelkiismeretesen azon szolgálatoknak, melyek őt, mint a nyilvánosság közegét, mint a közérdekek hivatott védőjét a közönséggel szemben kötelezik.

Mihelyest egy lap bármi tekintetben feszélyezve bárki vagy bármi által befolyásolva van, nem mondja s nem mondhatja ki az igazságot, a független meggyőződést úgy, mint az elvárható volna attól, aki magát a közérdekek igazi védelmezőjének hirdeti. És kimeri mondani — hacsak nem a rágalom — azt, hogy lapunk akár egyeseknek, akár hatóságoknak befolyása alatt állana, kimeri mondani, hogy minket az igazság, az elfogulatlan szabad vélemény nyilvánításában bármi a világon megakadályozna.

Hisz épen abból folyólag merültek fel már eddig is jelentékeny kellemetlenségeink, mert nyíltan s leplezetlenül mondtuk ki szabad meggyőződésünket még ott is, ahol a szolgálékek, a zsiroskoncz után áhitozók alattomosan szoktak meghunyászkodni.

Hisz maga az ujdonsült „Tiszavidék” is azzal áll elő, hogy mi nem helyesen teljesítjük hivatásunkat, mert Csongrádvármegye főispánját megtámadtuk.

Megbizony! s megis fogjuk támadni

mindannyiszor, valahányszor az igazság követelményének, a törvény intézkedésének ignorálásával Csongrád város érdekeire veszedelmet hozó cselekvényt fog, vagy akar elkövetni!! Avagy talán azért, mert kinevezéseinek családi és személyi érdekeknek hódol, azért, mert erőnek erejével idegen embereket akar a nyakunkba varrni, mi is — mint a „Tiszavidék” teszi — tömjénezünk neki!! Igen?! Hát ez a sajtó valódi hivatása? Csak akkor tesz a sajtó a közönségnek üdvös szolgálatot, ha eltakarja, ha mentetgeti az egyesek által elkövetett tévedéseket és hibákat? csak akkor, ha védelmébe veszi azokat, kik sérelemmel vették a közérdekek ellen? s az a lap, mely az elkövetett tévedéseket a nyilvánosság elé meri vinni, mely kárhóztató ítéletét bárkivel szemben nyíltan meg meri mondani; az a lap nem teljesíti a közjónak megfelelőleg hivatását?

Mi azt hisszük s jogosan hisszük, hogy Csongrádon csak oly lapnak van igazi létjogosultsága, mely lefelé is, felfelé is bárkinek leplezetlenül, nyíltan meri szemébe vágni az igazságot. S hogy ez a lap nem a „Tiszavidék”, a felől úgy hisszük, megannyian tisztában vagyunk.

Meggyőződötteterről mindjárt mutatvány száma, mely csak úgy hemzseg a dicsénekektől, mely már is hymnusokat zeng mindannak, kitől azok a jó urak személyes érdekeiket bármi tekintetben előmozdítani remélhetik. De nem is tehetik s nem is fogják tenni másként, mert ők alárendelt közegei egy felsőbb hatalomnak. E hatalom ténykedéseit pedig ők bonczkés alá, elfogulatlan bírálat alá már azért sem vehetik, mert az személyes érdekükkel ellenkeznek egyrészt, másrészt pedig ők a felsőbb hatóság pressiója alatt állanak.

Hivatásuk — hisz már előre is jelzik — abból álland, hogy a felsőbb hatóságok tévedéseit elsimítsák s mindenkor kedvező világításba tüntessék fel azoknak bármily veszedelmes, bármily helytelen intézkedéseit.

És most tehát ítélje meg Csongrád város józan közönsége, ítélje meg, de elfogulatlanul és igazságosan, féltetve minden pártnézetet, ítélje meg mindenki, hogy mi vagyunk-e hivatottak Csongrád város közdolgai felett az elfogulatlan, az őszinte szabad meggyőződésből eredő bírálatot gyakorolni, mi akik függetlenek, önállók vagyunk, kik hivatal után nem is áhitozunk, vagy pedig az az egyén, aki most is polg. isk. tanár s küzd az iskolaszéki elnök kegy-

teljes mosolyáért és az kit csak pár héttel ezelőtt nevezett ki a főispán alárendelt hivatalnokának: közigazgatási gyakornoknak?!

Dr.

A főjegyzői állás.

Emlékezhettek olvasóink lapunk f. é. Február hó 13-ik számában a főjegyzői állás betöltése tárgyában megjelent cikkünkre. Ebben mi azt a nézetet hangoztattuk, miszerint Mészáros Károly felfüggesztett főjegyző elbocsáttatásához s ezzel kapcsolatban a főjegyzői állás végleges megüresedéséhez még igen sok kétség fér. Mert úgy áll a dolog, hogy igaz az miszerint Mészáros Károly főjegyzősége alatt a köteles felügyelet gyakorlását bizonyos tekintetben elmulasztotta; ámde ez — szerintünk — még nem elég ok arra, hogy ő állásától elmozdítsák. Fegyelmileg meg fogják büntetni az lehet, de végtére is; ha egyéb bűnök ki nem derülnek rá — mik hisszük nem is fognak kiderülni — pusztán a felügyelet gyakorlása elmulasztásáért hivatal vesztéssel nem sujtatható.

Dacára ezen körülménynek már régebb idő óta folynak a tanácskozások a fölött, hogy kinek adassék a főjegyzői penna.

S e tanácskozásokat nagyon természetes csak azok folytatják, kik magukat egyedül vélik hivatottaknak Csongrád város sorsa kormányozására; nem különben természetes az is, hogy combinációba csak azok nevei jönnek, kik e vezérekkel közelebbi érdek összeköttetésben állanak.

Már arról szólottunk, hogy ez állás egy ízben Ónodi Lajosnak a vármegyei alszámvévei állásról képesítés hiánya miatt elküldött, de különben tudtunk szerint jegyzői szigorlattal sem bíró szentesi volt főjegyzőnek ígértetett és adadott oda — kárpótlásul, ki azonban azt épen lapunknak ellene s a főispán ezen intézkedése ellen támasztott erélyes actiója hatása alatt már másnap elhagyni tartotta tanácsosnak. Most tehát az alkudozások ez állás iránt más irányba vettek fordulatot.

Ha a város boldogítását célul maga elé tűzött „Tiszavidék” laptárs mutatószámát elolvassuk, megáláljuk benne azt is, hogy minő irányban állanak is hát ezen alkudozások?! A laptárs ugyanis azt tanácsolja: „hogy ha esetleg ez állás megüresedni fog, arra teljesen qualificált s ha lehet jogvégzett embert kíván Csongrád város érdeke tekintet nélkül helybeli-e az, vagy vidéki.” E kijelentéséből tisztelt laptársunknak, megtudtuk könnyen, hogy állunk e dologgal. Mert ha valaki azt hiszi, hogy ez a jó tanács, csak úgy általánosságban oda vetett minden célzás nélküli valami, feletébb csalódik. Annak egy igen jelentékeny oka s nem kevésbé érdekes célja van. Oka az, hogy a város sorsára — fájdalom! döntő befolyást gyakorló párt vezérei már megállapodtak abban, hogy

ez állást kinek adják, célja pedig az, hogy a közönség figyelmét már eleve az általuk kiszemelt jogvégzett főjegyzői candidansra irányítsák.

Mi jól tudjuk azt, hogy ki ez a candidans. Jogvégzett ember, becsületes, szilárd jellemű s a mi fő városunk szülötte. De amily ügyes és szakképzett a jogi téren, oly kevésbé bír képesítéssel a közigazgatási pályára; a főjegyzői állásra pedig pláne még minősítése sincs.

Hát most kérdezzük, ha van nekünk oly emberünk, ki majdnem 2 év tizede áll a város szolgálatában, ki általánosságban el van ismerve, hogy városunkban a legképzettebb, de különben is igen szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselő, ha van nekünk esetleg, meg más is, ki huzamosb idő óta szolgál a közigazgatási pályán s igen alkalmasan tölthetné be ez állást: kérdezzük kell-e nekünk akkor jogvégzett ember, aki megengedjük, hogy a jogi pályán sikeres érdemeket nyert el, de a közigazgatási tereen soha nem működött, nem töltheti be állását semmi körülmények közt úgy, mint az, aki élteinek jelentékeny részét itt töltötte el.

Bizonyos dolog tehát, hogy ha egyébként kifogások nem forognak fenn, a közigazgatási pályán gyakorlati képesítést szerzettnek kell adni az elsőséget.

Mert az ily természetű kérdéseknél — ahol határozottan a közönség fontos érdeke forog szóban nem azt kell tekinteni szerzett egyik vagy másik valamely párt érdekében kortes érdemeket; nem azt kell nézni, hogy akár egyik, akár másik tagja-e a törvényhatósági bizottságnak, s mint ilyen tehet-e szolgálatot a pártnak, hanem tekinteni kell az e téren eltöltött hosszú időt megbecsülni kell az állásra való gyakorlatibb képesítést.

Aki ezzel ellenkezőleg cselekszik, aki ez állást kortes érdemek jutalmául akarja odaadni, az nem szolgálatot tesz, Csongrád város érdekének, hanem világos tanubizonyosságát szolgáltatja annak, hogy nála a közérdek csak üres szóhang színjáték és hogy ennek palástja alatt csak bizonyos privát érdekeket akar istápolni.

Feltétlenül kárhoztatjuk tehát azt az álláspontot, mit e kérdésben t. lapírsunk

a „Tiszavidék” s az őt sugalmazó ugynevezett „községi párt” elfoglal.

A birói állás.

Fájdalommal érintett bennünket a napokban annak híre, hogy előljáróságunknak a szó szoros értelmében egyetlen erélyes tagja, annak feje Pirooska István biró állását odahagyni szándékozik s illetve abban továbbra is megmaradni semmi szín alatt nem akar.

Es ez csak annál kellemetlenebbül hatott reánk, mert Pirooska István távozását Csongrád város közönségére nézve határozott veszteségnek tartjuk.

Nem szokásunk hízogó szavakkal senkinek tömjénezni, — mert erre szükségünk sincs, — de annyit elmondunk s azt hisszük, hogy e tekintetben egyetért velünk Csongrád város nagyközönsége, miszerint mióta e város áll, — vagy legalább is jó régi idő óta — Csongrád város birói székét oly odá termett ember, mint Pirooska István elfoglalva nem tartotta.

Nem végzett magas iskolákat s még kevésbé jegvégzett ember, de józan természetes ésszel úgy tudja kormányozni Csongrád város közigazgatásának hajóját, hogy bátran elmerjük mondani, miszerint e téren a tudományok tömkelegében művészi jártassággal bíró emberekkel dicső eredményel állja ki a versenyt. Abban pedig, hogy mily vasakarattal, szilárd meggyőződéssel küzd Csongrád város jólétéért, mily erélyes kézzel igyekszik a Csongrád városánál elharapódzott visszaéléseket kiirtani abban, továbbá, hogy mily szigorú felügyeletet gyakorol a tisztviselők működése felett, abban vele sikerrel senki nem versenyezhetik. Az a határozottság, az a bátor önértékes fellépés, az a nemes erély nálunk csak nagyon, de nagyon kevés ember tulajdona.

Es az az ember, akit ép e nemes tulajdonai elismerésül Csongrád város polgárságának nagy, de el lehet mondani legnagyobb része csak nem régiben az osztatlan bizalom kitörő lelkesedésével kiáltott ki birójául, az a férfi, kinek biróvá történt választásához még a vele egy párt nézetet

nem valló polgárok nagyobb része is vehementiával ragaszkodott az a közbecsülésnek örvendő biró, most állásáról erről a polgárok összeségének osztatlan bizodalma által kitüntetett állásról megválni szándékozik.

Elhatározásának indító okát ő maga tudja legjobban, de annyit mi is tudunk és itt a nyilvánosság előtt nyíltan megmondjuk, hogy e szándékára sok részben befolyással van előljáróságunk kebelében fenálló azon valóságos ázsiai állapot, melynek a jelen viszonyok melletti fenállását ő városunk érdekeire határozottan veszedelmesnek tartja; de mert annak egy könnyen megszüntetését a jelen körülmények között lehetőnek nem gondolja, inkább egészben visszavonul a közügyektől.

Mert ő ez állást — és ezt hisszük is — nem azért foglalta s ha a bizalom felé irányulna, a jövőben sem azért foglalná el, hogy tétlenül nézze azt a veszedelmes gazdasági kudarát, mely ott a közönség jelentékeny kárára folyik, hanem elfoglalta s esetleg a jövőben is betöltené azért, hogy tegyen, hasson és fáradjon Csongrád város boldogulása érdekében.

S mi nem ítéljük el azért, ha midőn látja, hogy nemes intenciótól vezérelt munkálkodásában épen azok állanak az útja elé, kiktől törekvése sikeres előmozdítását várja, midőn látja, hogy a tanács egy része határozottan ellene foglal állást s jóakaratu intézkedéseit is ellenszenvvel fogadja, nem ítéljük el tehát, ha ő ezt látva elhatározza magában, hogy Csongrád város birói székétől örökre megváltik.

Mert e széken úgy megülni, amint azt annak méltósága s Csongrád város közönségének érdeke megköveteli csak akkor lehet, ha annak birtokosához a környezet feltétlen bizalommal és becsüléssel viseltetik, há azt közhasznu működésében a környezet is támogatja.

Ez pedig elérhető csak akkor volna ha maga a város polgársága is kilép és erélyesen lép ki a sikra, hogy véget vessen azon párt uralmának, mely most is abban fondorkodik, hogy Csongrád város közönségének közbecsülésnek örvendő erélyes és igazságos birójától megfossa.

A „CSONGRÁD” TÁRCZÁJA.

A kik nagyon büszkék voltak.

— BESZÉLY. —

Az orvos négy szemközti óhajtott vele beszélni. Mit akarhat?

Midőn magok voltak így kezdé az orvos:

— Bárodi ur! én egy nagy betegről jövök, egy oly betegről, kinek a gyógytárák összes szereit sem használának. Egy lelki betegről.

— Ilonka! Szó t a fájdalom hangján Sándor — Ugy van; a szegény leány nagyon beteg, apról-napra hanyatlak; s e betegségnek oka én s én lesz oka következményeinek is.

— Én kiáltá rémtülen Bárodi; Én! életemmel váltottam volna meg az ő boldogságát? én ki őt szerettem, s boldoggá, magamévá akartam tenni? — Oh ne mondja azt, hisz ő engem már kétszer elutasított.

— Igaz; ő nekem mindent elmondott, bár sok fáradságomba került őt nyilatkozatra bironom s csak oly feltétellel közölte ezt is, hogy senki meg tudja. En őt kivételnek tartom, mert őn előtt e körülmények úgy sem ösmeretlenek s én a szegény beteg megkönnyebbülését várom őntől.

— De hát mit tehetek?

— Jöjjön hozzá még egyszer s igazolja magát.

— Soha! kiáltá — Sándor. — Aki úgy tudott visszautasítani, az nem szerethet igazán. Jöjjön ő, tegye most már ő az első lépést.

— S megkivánná ezt egy nőtől?

— Én férfi vagyok, s már kétszer túrtam tőle megaláztatást.

Az orvos távozni készült; nem érzé magát hivatta a makacs büszkeség megfékezésére.

— Orvos ur! — szólt Sándor — még valamit — én szerezem Ilonkát ma is, ha valóban hiszi, hogy tehet nek valamit egészsége helyreállításáért, úgy ez emberbaráti kötelességemnek tekintem; de önértétem újabb sérelme nélkül.

A jó orvos Sándortól Ilonkához sietett, hogy az engedékenyebbé tegye, de a beteg testben is ott lakott még a hajthatlan, makacs büszkeség: — Ha akar látogasson meg nem tüzöm el, de szerelmében nem hiszek.

Az alkudások alatt ismét napok teltek el s a városban ismét suttogni kezdtek, de most már nem esküvőről, hanem temetéről.

Sándort e hír k nyugtalanítani kezdtek s erős küzdelem keletkezett lelkében: menjen-e ne menjen-e?

Csörgő Teri is ellátogatott a beteg Ilonkához, újabb híreket vinni, vagy beteget vigasztalni? Nem tudom.

Ilonka érzékeny hangulatban volt, szívesen beszélt boldog gyermekkoráról, mikor a kertben a fiukkal Gyurival, meg Sándorral játszottak, majd a fiuk elmentek Pestre s mily öröm volt mindefele, ha haza jöttek.

— Emlékszem — szólt Teri — mily nehezen vártuk, hogy a négy évet elvégezzék a fiuk, hogy végkép itthon maradjanak.

— Igen — szólt Ilonka — s attól kezdve mind én megváltozott.

— Igen, mert Sándor a vizsgán megbukott, mily kedves len volt, mily zárkozott.

— Akkor kezdte bidgedni hozzám.

— Valóban — emlékszem — ezután jött Gyuri hozzám a hírrel mit neked akkor elmondtam.

— Bár ne mondtad volna.

— Ha tudtam volna, de lássd tudjonképen édes atyádtól eredt; ő nálunk Sándor bukása hírére úgy nyilatkozott, hogy a te kezdet csak úgy

képia meg, ha ügyvéd lesz. Ezt Gyuri Sándornak visszamondta, csak azért, hogy őt nagyobb igyekezetre buzdítsa, ki udta, hogy Sándor ezért úgy fel-fog fortyanni.

— Mi! szólt Ilonka akadozva, mit... szólsz? Hát... Sándor... ezér monda.

— Persze úgy jött a szó a másik után.

— Oh én nyomorult! kiáltá Ilonka s keserves zokogás közt hanyatlott vissza vánkossaira...

Az Ilonkáról szállingozó hírek napról-napra véresebbeké lettek. — Már csak órákról beszéltek. Sándor kerülte ez embereket, hogy ne hallja az Ilonkáról terjedt híreket, nem látta senki, nem ment sehova.

Egy reggel midőn a postán érkezett leveleket bontogató, egy kis levélkét is talált közte. Közönyösen bontá fel s csak midőn elolvasta, akkor kapott szívéhez.

„Kérem látogasson meg e sorok után rögtön. Ilonka.”

Tévesztés nélkül vette kalepiját és sietett Ilonkához.

A mint a kapua belépett fáó érzés fogta el a régen látott s oly kedves emlékeket felidő kert látára. Félve lepett a folyosóra, hol Ilonka édes anyját kisirt szemekkel találta.

— Siessen — szólt ez mikor Sándort meglátta — még talán nem késő Sándor szorongó szívvel lépett a beteg szobájába, hol Ilonka patyolat fehér ággyában feküdt, melynél fehér-bb csak a benne fekvő leány arca volt.

Nem kísértük meg leírni mi lett a szép leányból, hiszen ki ne látott volna már lelépett virágot hervadni, ki ne látta volna a napot forró nyár déjén s tél alkonyán, ki ne látta volna már a lombjaitól megfosztott fát? Aki ezeket látta az elképzelheti a hervadt, bágyadt és bájaiól megfosztott beteg.

Választás után.

Folyó hó 6-án élénk, mozgalmas napja volt Csongrád városának. Végbement a városi képviselők választása. Gondoljuk, hogy a „Tiszavidek” — mely direct e célra született — hozsannát és halleluját fog zengeni ez alkalomnak. Lelesült tónusban fogja megünnepelni ennek a fényes győzelemnek a dicsőségét. Pedig kár neki ujjongani! Nagyon kár! Oka pedig a nagy győzelem dicsőítésére egy szemernyi sincs. Mert volt-e s van-e itt győzelem? Nem volt és niucs. Ahol ellenfél nincs, ott legyőzni senkit nem lehet. Es itt ellenfél nem volt. Az a párt, mely a város közügyei iránti önzetlen érdeklődésének a multban oly sokszor, s oly fényesen adta tanubizonyságát most tétlenül nézte a várost érdeklő ezen sarkalatos fontosságú actust. A város intelligenciájának jelentékeny része, a gazdának a szó szoros értelmében színe, java most tartózkodó, semleges állást foglalt el e nagy horderejű ténykedéssel szemben.

Csongrád város választóinak legelőkelőbb zöme ezuttal nem élt azzal a joggal, melyet a törvény biztosított számára.

Nem használta fel e jogát s ezt igen helyesen tette. Ott, hol a hatalom egy párt töredék vezérével arra szövetkezik, hogy a politikai jogok élvezetében azok részletesen csak, kik e jogok gyakorlásával e párt jelöltjeit támogatandják, az ellennézeteket pedig törvényben biztosított politikai jogaitól önkényesen megfosztja, ott hol a hatalom magát a kortes politikának eszközüül oda dobja s méltóságával meg nem férlőleg kortes célből egy eszméletlenül súlyos betegnek fekvő embert nyilatkozat aláírására személyesen kényszerít, ott nincs helye többé annak, hogy a józanságára, higgadt s alkotmányos érzületére mindig büszke a nép a harcot felvegye.

Ott egyedüli helyes, egyedüli célra vezető út a csendes, a békés türelem.

Kivárni, míg a törvény és igazság elenes, kárhuzatos intézkedések önmaguk emészti meg magukat. Kivárni míg az erőszakoskodás talaján felemelt épület önmagától fog összeomlani, alátemetve azokat, kik annak felépítésében közre játszottak.

A mint Sándor a szobába lépett Ionka mosolygott, s mesolya fagyasztó volt, mint a téli nap sugar. Sándor rémülve lépett az égyhoz, ha nem tudta volna ki fekszik ott, meg sem ösmeri s önkéaytelenül tört ki a fájdalom e szavai ajkán:

— Ionka! Istenem! s fejed tem; erőre hajtd.
— Sándor! szolt a beteg gyenge suttozó hangon — töljön ide az égyhoz.
Sándor engedelmeskedett.
— En meghalok nem sokára.
Sándor tagadólág rázta a fejét.

De igen, érzem. Azér: fárasztottam ide, hogy megkérjem, ha majd meghaltam ön tegyen a korporsómba. Ugye megteszi?

— Ionka te szeretsz engem, hát mért utasítottál el?

— Mert büszke voltam. Ön mondta Csörgő Gyurinak, hogy ha ügyvéd lesz engem nem vesz teleségthl.

— Oh jaj nekem!
— Ugye mondtad?
— Oult voltam.
— En is mikor elutasítottalak. De éltemmel fizetek érte.

— Nem, neked nem szabad meghágnod, dacolni fogok a halállal, dacolok az Istennel. Szavelyesen szoritotta a beteget magához, s elhmozta csokjaival.

— Ugye még mindig szeretsz? kérdé suttozva Ionka.

— Szeretlek!
— Mert boldog vagyok.
S örökké ily boldog maradt.

A kiket talán Sándor sorsa érdekelne azoknak elmondhatom, hogy hess u egy legénységet ért, s híres volt e szavajárása:

„Aki büszke bolond is.”

Emem.

Es ez az idő nem sokára befog következni. Csongrád város közdolgai hosszu időn át így nem folyhatnak. Csongrád város közügyeit egy párttöredék úgy mint eddig, ily kárhuzatos módon tovább nem vezetheti.

Mert vagy megtörténik az, hogy Csongrád város képviselő testületében a városnak szellemi tekintetben legkiválóbb, anyagi tekintetben legfüggetlenebb és minden tekintetben kifogástalan, önzetlen polgárai párttekintet nélkül fognak helyet foglalni, vagy pedig meglátjuk — de akkor már késő lesz — hogy a mostani dicstelen választás alapján megteremtett helyzet Csongrád város közönségén káros eredménnyel fogja magát megbosszulni.

Néhány igaz szó iparunkról.

I.

A párisi kiállítás szintén igazolja, hogy a világ ipara legutóbbi éveinkben ismét óriási haladást tett. Az emberi elme szolgájává bilincselte a természet leghatalmasabb, leglégtelenebb, legrontóbb elemeit s azok segítségével értékesíteni bírja még a leghaszontalanabbnak tekintett anyagokat is, melyek dús gazdagokká bővölik azon nemzeteket, melyek ezen eszközöket céljaik elérésére használni tudják.

Nehéz az alakulás; de e nélkül el kell a magyarnak vésznie, — még pedig nagy ellenségeink gunykacaja között. Dicstelenül, nem erőszakos halállal, hanem sorvadás okozta végelgyöngülésben. Ugyanazon dob, mely csatákban hős tettekre lelkesíti a haladókó vitézt, adja a jelt a földbirtokos curiájának elhagyására, melyet idegenek foglalnak el nem acél, de papír fegyverekkel.

Ujabbán ugyan divattá lett az iparról beszélni és írni. Az iparra buzdítani a szegény embereket. De azért mégis csak némi tartózkodással, némi leereszkedéssel viselkedik az iparossal a született uraság: minnek következményeként látjuk, hogy az iparos ügyvéddé, bíróvá, földbirtokossá stb. neveli fiát, hacsak módja van, vagy ha némi tehetséget fődöz fel benne; mivel nem kívánja neki azon társadalmi sinlódést, melyben ő maga átküzdí életét. Így ezen osztály nem fejlődhetik, hanem marad a régi-ben. Mit is lehet várni oly szegény emberektől, kiknek legvagyonosabbjai más pályákra térnek.

Honnét jöjjön az eszme, a találmány, a tudás és a pénz a szükséges kísérletezésekre, melyek nélkül ipari haladás, felvirágzás lehetetlen. Vagy talán pótolja ezt a kormány? Ha itt-ott akad egy élesebb elme az iparos körökön belül, vagy azokon kívül és van valami gondolatja, — nem-e kénytelen honi pártolás hiányában külföldön keresni támaszt? Ott érvényesül, még pedig gyakorta nem ritkán édes hazája megrövidülésére, kárára és kizsákmányolására; mert itthon az iparos köröknek nincs pénzök vállalkozásra, a kormány pedig sajnos! kénytelen hivatalnokaiak idejét másra, mint a találmányok beható tanulmányozására használni.

Igy folyik ez nálunk régóta és marad minden a réginél, talán addig, a míg majd késő lesz a mulasztások fölött álmélnkódni. Nem a párisi szégyenletes kiállításunkat veszem irányadóul; mert hiszen ott hivatalosan nem voltunk képviselve, ámde tekintem össziparunk fejlődésének fokát s megállapítom elmaradottságunkat. Hisz azon kevés, amink van, még az sem igazán magyar; mert azt szinte kizárólag idegenek nyujtják, művelik Magyarországon; míg a gyar faj gyermekei majdnem tüntetőleg

nézik le az ipari foglalkozást, mintha azt méltóságuk alattinak tartanák. Ámde e bortség mindenkit, a ki az ipart műveli, érzelmeiben nagyon sért; az lenezés, kisebbítés.

Elég, ha előveszszük a budapesti gyárosok névsorát; ott látjuk, az iparosok mily csekély töredéke bír magyar névvel: ha köztük itt-ott találkozik ilyen, az legtöbb esetben vagy legujabban magyarosított név, vagy pedig a legszegényebb csizmadia, esetleg kovács műhelyt nevezi magáénak. A vagyonosabb iparosok többnyire idegenek, a kik csak ideig-óráig nevezik ez országot második honuknak, de bizonyára nem osztznak annak örömeiben és bánatában. Mihelt pár forintot szerzett e téren, zsémbelve az aristocrata magyar szellem ellen, viszi magával munkájának eredményét régi hazájába.

De hány van ezek között nem: végzett akadémikus, de csak olyan is, aki az ötödik középiskolát elvégezte? Mit várhatunk, mit remélhetünk ezen osztálytól? Nem látják még át irányadó köreink, hogy itt a 12-ik óra, melyben segíteni kell a veszélyes bajon?

Nem gondoskodnak eszközökről, melyek által az iparos osztály tekintélyének emelése által az ott fejlődő szellemi és anyagi erők megtartassanak és a többi osztályokból ujabbak oda édesgettesenek.

Nem küldenek nagyobb számú tehetséges fiatalokat külföldre kiképeztetés végett, hogy onnét nemcsak tudományt, de, főleg! új szellemet s iparos önértetet is hozzanak magukkal, melylyel sikeresen küzdhessenek a fentecsetelt előítéletek ellen; mert az itteni légkörben nevelkedett egyének között csak ritkán találkozik valaki, aki pénz s magasabb értelmi fejlettséget vigyen e térre, hogy ott vagyónávi és nevével emelje az ipar tekievényét, amely a művelt külföldön erre már nem szorul, — de, amely nálunk, az említett okoknál fogva, még mindig nélkülözi azon állást a társadalomban, mely nélkül onnét inkább szöknek, akik tehetik, semhogy oda vonzódnának az előkelőbb osztályok gyermekei.

Látunk ugyan ujabbán egyes kivételeket, ámde ezek olyan ritkák, mint a fehér holló; így Andrássy Manó gróf foglalkozik iparvállalataival, de, amint hallatszük, az elért sikerrel megelégedve máris elakarja adni vasbányáit és kohóit egy idegen társaságnak, sőt állítólag már meg is van a szerződés.

Helyesebben cselekszik Tarnóczy Gusztáv, ki gazdasági-gyárát előbb gépgyárrá, legujabban pedig tűzfecskendő-gyárrá fejlesztette és rövid idő alatt máris nagy tökélyre vitte.

Pálffy Jenő gróf.

H I R E K.

— A f. hó 6-iki képviselő választásnál képviselőkké megválasztáltak: I. kerület. Id. Kádár Henrik. Id. Blázsi Márton ács, Pót. Tari Mihály. II. ker. Alamizsna Kis Rókus csösz. Éder János, pót. Varga Dudás István. III. ker. Szabó Sándor, Király Gergely. Pót. Gyergyades János. IV. ker. Szepesi János, Nagy Pál I. öre. Pót: Csányi István. V. ker. Réti Ernő, Ifj. Tari László, Pót. Kurucz János.

— A „polgári kör” hagyományos szokásához híven az idén is megünnepeli Márczius 15-ét a szabadság évfordulója napját.

— A csongr. izr. ifj. bálja tegnap éjjel tartott meg a „Polgári Kör” helyiségében. Szép hölgyek, feszelen jókedv, fényes anyagi haszon, szóval minden meg volt, amit a buzgó rendezőség megkívánt. Ha a jókedv néha-néha alább hagyott is, a Czapek bandája csakhamar készen állott, s oly talp alá volt huzott, hogy még a legszökényösebbeket is táncra villanyozta. A hölgykoszoru egyes virágainak nevét lapunk zártáig meg nem kapván nem közölhetjük.

— Uj politikai lap. „Szeged” címmel Márczius hó 15-től kezdve egy új szabadelvű párti politika

Lap fog megjelenni Szegeden. Szerkesztője: Lipsey Ádám ismert író.

— Kinevezés. Józsa József csongrádi lakos kiszolgált őrmestert, mint értesültünk, az osztr. magyar államvasutak budapesti vonalönökségéhez csapatvezetői minőségbe kinevezték.

— Öngyilkosság. László Rozália 25 éves hajadon eselőd f. hó 6-án gyufa oldattal megmérgezte magát és meghalt. Egy hosszú idő óta folytatott szerencsétlen viszony bekövetkezett szegénye kergette a halálba. Ismét egy szomorú intéő példa a könnyeimű bűnök ellen!

— Végzetes lőrügés. Borbás Mihály volt csongrádi jegyző ipját Szabó János, mint részvétellel értesültünk, e héten temették el Félégyházán. A boldogult egyike volt Félégyháza legtekintélyesebb föld-birtokosainak s bár már jelentékeny vagyonnak volt birtokában dacára ennek s dacára előhaladott korának mégis folyton fáradozó tevékenységgel munkálkodott a gazdaság körül. Itt lte halálát is. Egy megbokrosodott lovat, melyet kecsisa megfeszíteni nem tudott, ő maga akart megbolázni, de az ő szerencsétlenül rugta meg, hogy 24 óra alatt meghalt. Az egész város osztatlan részvétele kísérte utolsó útjára. Béke poraira!

— A szerénység egy diszpéldájával fogunk ma valószínűleg — már ily korán találkozni a „Tiszavidék” 2-ik számában. Az a bizonyos L. ur, ki a multkor a „Szentés és Vidék”-t tisztelte meg Nyilatkozatával; hibetű, hogy ma felhasználja a jó alkalmat a „Tiszavidék” úján akar nevének báberokat aratni. Mert hát váltig azt erősíti ez a jó ember, hogy biz ő lapunknak dolgozó társa volt, s minden áron reánk s a közönségre akarja ezt disputálni. Bár jelentékenyen compromítál ez bennünket, de hogy e kellemetlen ügyel még tovább is foglalkozzunk ne kelljen, inkább ráhagyjuk. Hadd legyen öröme! Ugy is kevés ünneppapot bl nevének más térem, hadd ünnepelessen meg azt a nagy „dolgozótárs” itt kedvére. De a mellett míg ő a szerény férfi nem kér a dícsőségből. No! No! Ismertünk szép maszk!!

— A vidre és gátér fokozatos elzáratása tárgyában f. hó 9-én d. e. 9 órakor a főszolgabíró elnöklete alatt előzetes értekezlet fog tartatni. A főértekezlet 10-én d. e. 10 órakor lesz az alispán elnöklete alatt.

— Az iparhatósági megbízottak alakuló gyűlése ma d. u. 3 órakor lesz megtartva s város közháza tanácstermébe.

CSARNOK.

Az arany király.

— Regény a jelenkorból.

— Ah, ez iszonyu volt, Emma kisasszony! Hallottam a főügyelő ur bűszült kiáltását, mert ő is és Gyuri is szörnyű haragban voltak, aztán hültek egy tompa zuhanást; látom, hogy fivére dühösen roh n el hazulról s végül édes anyja vizet és ruhát kér be tőlem.

— Vizet és ruhát! Minek?

— Nos, hát bekötözés, kedves kisasszony. Ah, hogy nézet ki az a Köhler, teli vérrrel, s füetűvén egy mély, táncogó sebbel, valóságos csoda, hogy életben maradt! Tobbet aztán nem láttam kisasszonykám, mert a felügyelő ur elvéve tő m a vizet és rongyot, bezárta elűten az ajtót. Ime aztán idejöttem hogy önnek a dolgot elmondjam. Éa lettem, maj összerostadtam, mi lesz még ebbő?

Az öreg asszony gyors, összefüggéstelen beszéde végeztével j ves ékelve csapdos a össze kezzeit, s reménykedve nézett fiatal uraőjére, ámde viszont ez sem volt ő helyetben, hogy másnak vigaszt, vagy tanácsot nyujthott volna.

A leányka jól hallotta az öreg nő szavait, de ugy látszik, minha azok értelmét nem fogná föl egész világosan. Bámészán nézett a ga daczonyra, mint aki egy hosszú, mély álomból ébred föl; arca minden színét elveszté, s karjai tehetetlenül csüngtek alá.

— Köh'er ur megsebezve, teli vérrrel, és Gyuri? Hol van Gyuri?

— Éa nem tudom Emma kisasszony! Elfaltott mellettem, nélküli, hogy csak egy szót szolt volna. S minők voltak a szemei, huj azok s szemek! A felügyelő ur nyugodt, és mégis oly dühös, minő dühös, ilyenek még soha nem láttam.

— És Gyuri elment? Hová, merre.

— Nem tudom, időm sem volt, hogy uána fussak, s midőa az ajtón kineztem, már messze, távol volt.

Emma nem szolt, né a a összefonta karjait, homlokára a mély fájdalom barázdái szövődtek, s lassacskán az ajó felé ment.

— Hová megy Emma kisasszony? — kérdé az agg nő, gyorsan útjába állva.

A fiatal leány eszében, de erőteljesen féretaszítá.

— Engedj Krisztina, — szolt cseggő konoly hangon, — bes énem kell atyámmal.

— Az égre, Emma kisasszony, csak most ne, legalább addig ne, még Köhler ur itt van, s atyjának haragja nem csillapol. Hadd menjen el előbb az a vén szatóc, aki csak örökös bajt hozott már el ő belépűével házukhoz!

— Krisztina, Krisztina! — hargzott felűről az adófelügyelő éress hangja le.

Az öreg nő, mint egy gyermek rezzen meg e

ha gra, midőa azonban távozni akart a leány győgea jóssággal válára téve kezzeit, komolyan így szolt:

— Egyetlen lépést se mozdjon, a szobát el ne hagyja, itt maradjon, aug visszatérek!

Oy valami sajtáságos erő volt a fiatal lány e komoly határozó t szavaiban, hogy az öreg asszony uraője mélységes égkek szemébe tekintve öakény te en meghátrált, s utat engedett neki.

— Oh Ist nem Istesem! — soppakodik, miközben a leányka a lépcsőn f lutott — mi lesz ennek a vég! Az ur s igornaa megfittotta, hogy bárkit is beboacsássak, és ime, ime. Jaj gyerekek, gyerekek!

Az adófelügyelő dolgozó szobájának ajtaja félg nyi va volt, s maga háttal volt felű fordulva, midő Emma belűp tt; s m is hallotta talán lépteit, vagy nem figyel szokra s csak akkor fordult vissza, midőn leá ya hangját hallá.

— Hivatál kedves atyám? — kérdé a leány szokott kelemes csengő hangján.

Az apa sűtőten tekintett rá.

— Nem téged hit alk! — szolt hidegen, — hol lusárod k az a Krisztina?

— Mért ne tehatném én meg azt, amit Krisztinára biznál? — válaszolt a leány a yjának zord pillantását az ő kedvs, behizelgő komolyság val viszozozva. — Hallottam, hogy Köhler urnak baja esett, szabad lenne tán csekély szolgálómat fölajánlalom.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

— D. K. Még mindig javításra szorul. Ha időnk egedi javítunk r jta, jövőre hozzuk. Különböben legyen szerencsés!

— Nevtelen levelek küldözgetése nem valami nagy bátorságra val. Nevezze meg a nyilvánosság előtt magát, ha akar valamit.

— S. A. Ilyet semmi körűlmények közt nem tehetünk s n m fogunk mégtenni.

Vasuti menetrend.

K.-Kis-Szállásáról indul	12-48	6-18
Félégyházáról indul	12-15	5-40
Budapestről indul	7-45	12-—
Temesvárról indul	8-57	10-45
Csongrádra érke ik	1-31	7-03
Csongrádrol indul	9-—	2-15
K.-Kis-Szállásáról indul	9-52	3-01
Félégyházára érkezik	10-29	3-36
Temesvárra érkezik	4-34	7-02
Budapestre érkezik	2-19	8-05

A „CSONGRÁD” KÖNYVNYOMDÁJA

CSONGRÁDON.

Elvállal minden, a

könyvnyomdászat körébe vágó munkákat,

ugymint:

diszes számlák, jegyzékek és tudósító levelek, eljegyzési és esketési kártyák, izléses meghívók és tánczrendek, étlapok, városi és községi hivatalos nyomtatványok;

ÁRJEGYZÉKEK, CIM-, ASZTALI ÉS NÉVJEGYEKGYÁSZLAPOK,

táblás kimutatások, takarékpénztári mérlegek, időszaki és folyóiratok, hirdlapok, művek, diszes kivitelű szalag-aranyozások,

Ipar és kereskedelmi körlevelek, ügyvédi és irodai nyomtatványok, levélpapírok és borítékok cégnomással,

FALRAGASZOK stb. stb. minden szín és nagyságban gyors, pontos, izléses és jutányos áron.

Ugyanitt a

CSONGRÁD

cimű társadalmi heti közlöny részére előfizetések elfogadtatak, hirdetések felvétetnek.